

Lessen over het examenonderwerp worden nooit meer dezelfde

Met het nascholingsbudget op reis (door de VS)

Hoe kun je als (ervaren) geschiedenisdocent beter in je vak worden? Door het toepassen van een vernieuwd didactisch model? Wellicht door een nascholingsdag waarbij uitgelegd wordt op welke wijze je leerlingen met behulp van apps aan het werk krijgt? Of is het door het lezen van vele historische werken? Naar mijn idee is er nog een andere manier om mijn lessen 'beter' te maken en de leerlingen naar een hoger niveau te krijgen. Dat is door de plaatsen te bezoeken waar de geschiedenis zich daadwerkelijk heeft afgespeeld.

Een aantal jaren geleden stelde de directie mij in staat om in het kader van het eindexamenonderwerp Vietnam en de Koude Oorlog door Vietnam te reizen tijdens de SE-week (van lesuitval was derhalve geen sprake). Dat er maar een zeer beperkt bedrag (€ 250, wat gelijkstaat aan de kosten van een nascholingsdag) werd vergoed, nam ik op de koop toe. Na het bezoek aan dit land zullen mijn lessen over de Vietnamoorlog, de tunnels, Kim Phuc, de misdaden van de VC en de Amerikanen nooit meer dezelfde worden. Ik maak in mijn lessen veelvuldig gebruik van wat ik daar heb gezien, gelezen en ervaren. Na Vietnam volgde een reis door Israël en Egypte (de problematiek van het Midden-Oosten wordt behandeld in het voorexamenjaar). De Palestijnse kwestie, de verdeelde stad Jeruzalem, de bezette gebieden: allemaal plekken die je wanneer je er zelf staat meer zeggen dan wanneer je er alleen maar over leest in je studeerkamer. Omdat de komende twee jaar de Verenigde Staten als eindexamenonderwerp op het programma staan, werd het wederom tijd voor een historisch zeer bewogen reis.

Groots

In een gigantische hal van het Capitool staat een replica van het beeld dat op de koepel staat en dat 'vrijheid' moet symboliseren. Veel vrijheid ervaar ik echter niet. Het bezoek moet ruim van tevoren worden aangekondigd, je wordt streng gefouilleerd en in een groep ingedeeld. De gids loodste ons door een aantal grote zalen waar vele standbeelden van

belangrijke staatslieden staan. Opvallend is dat zelfs Jefferson Davis een plaats heeft in deze *Hall of Fame*. Ongetwijfeld is Davis daar neergezet op voorspraak van de zuidelijke staten. In een andere grote zaal wordt via schilderijen de 'gemaakte' grootsheid van de Amerikanen tentoongesteld. Het is ook in deze ruimte waar het publiek afscheid kon nemen van overleden grootheden zoals presidenten en senatoren of bijvoorbeeld van Rosa Parks, die een aantal jaren geleden de eer had om hier opgebaard te liggen. Het Congres bestaat letterlijk uit twee gedeelten. Het Huis ligt links, de honderd senatoren vergaderen rechts. De trias politica werd door de Founding Fathers in 1787 heilig verklaard, dit kon echter niet verhinderen dat men in de beginjaren geen plaats had voor de negen rechters van het Supreme Court. Deze ►

Memorial voor F.D. Roosevelt. Langs de Mall staan vele monumenten ter nagedachtenis van gesneuvelde soldaten, vrijheidsstrijders en presidenten. Ook zijn er vele musea. Omdat het federaal gebied is, zijn de musea in het District of Columbia gratis.

werden dan ook in een donker zaaltje geplaatst, dicht bij de heren volksvertegenwoordigers. Dat de stoelen in grootte verschillen is opvallend, blijkbaar speelde anciënniteit een belangrijke rol.

'De militair loopt tijdens de hele rondleiding achteruit, zo heeft hij alle deelnemers constant in de gaten. Dat moet ik ook eens uitproberen tijdens een excursie met leerlingen'

Op de plaats waar Obama zijn *State of the Union*-speech zal gaan houden (dus in het 'Huis' van de Afgevaardigden) hangt een serene stilte. Er is geen afgevaardigde aanwezig, en ook de publieke tribune is bijna geheel verlaten. Niet zo vreemd, er staat geen vergadering gepland. Toch valt er veel te zien; bustes van een aantal historische leiders zijn zichtbaar in de bovengalerij en – tot mijn verbazing – staat daar ook eentje tussen van keizer Napoleon. Logisch, bedenk ik me later. De kleine generaal vocht ook tegen de Britten, probeerde een wettelijke gelijkheid in Europa in te voeren en was – voor hij het in zijn keizerlijke bol kreeg – de belichaming van een standenloos en vrij Frankrijk. De Oude Wereld en de Nieuwe Wereld die het beter wil doen, komen zo wel heel dicht bij elkaar.

Pentagon in zeven minuten

If we see your cell phone, it will be destroyed, bast de militair. Dat is duidelijke taal. Ik heb het gelukkig niet in mijn hoofd gehaald om de telefoon ook maar een seconde te raadplegen. Het ministerie van Defensie (geopend in 1943) huist in het grootste kantoorgebouw ter wereld, maar heeft een dermate efficiënte indeling dat er een maximum loopafstand van slechts zeven minuten is tussen de verst uiteenliggende plekken. In het midden van de vijfhoek ligt een groen gebied met wat bomen en bankjes. Volgens de militaire rondleider is dit een zeer gewilde plek: niet in verband

met het groen, maar omdat dit de enige plek is binnen het Pentagon waar je mobiel bereikbaar hebt. De militair loopt trouwens tijdens de gehele toer achteruit, zo zorgt hij er dus voor dat hij alle deelnemers aan de rondleiding in het zwaar beveiligde gebouw constant in de gaten heeft. Ik ga dat ook eens uitproberen tijdens een excursie met leerlingen in Rome, neem ik me voor. Het is moeilijk om het Pentagon binnen te komen, want je kunt alleen als groep naar binnen en dan nog ben je afhankelijk van de goodwill van de Amerikanen en van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarnaast dien je twee identiteitspapieren bij je te hebben en word je grondig gefouilleerd. Is er veel te zien in het Pentagon? Niet echt, het zijn voornamelijk lange gangen waar wat posters hangen uit het roemruchte militaire en maritieme verleden van de Verenigde Staten en er prijkt hier en daar een foto van een gedecoreerde generaal. Met trots vertelt onze rondleider over de *five star generals* MacArthur en Eisenhower. De muur met de Purple Hearts, een onderscheiding voor gewonde of gesneuvelde soldaten (*It's the only medal you don't want*), maakt indruk, met name omdat verteld wordt dat er tijdens de Tweede Wereldoorlog zoveel van zijn gemaakt, dat men nog steeds kan putten uit die voorraad. Blijkbaar had men destijds verwacht dat er meer Amerikaanse militairen gewond zouden raken of sneuvelen. In het Pentagon vind je overigens ook kledingzaken, boekhandels en zelfs een supermarkt.

Begrafenis op afspraak

Na het bezoek aan de plaats waar oorlogen worden bedacht, strategieën worden aangepast en oorlogsscenario's worden geschreven, vertrek ik met de metro naar de plaats waar de gevolgen hiervan zichtbaar zijn, namelijk Arlington National Cemetery. Dat me een vreemd gevoel bekruipt op het moment dat ik de gigantische begraafplaats op loop, is niet

zo gek. De basis daarvoor werd gelegd door het mailcontact met de begraafplaats voorafgaand aan de reis. Ik nam contact op met het bureau dat alle begrafenissen regelt om te vragen of een bezoek wel mogelijk was tijdens een teraardebestelling. Dat bleek geen enkel probleem te zijn; ik werd zelfs aangemoedigd om vooral bij zo'n begrafenisplechtigheid aanwezig te zijn. Een vreemde gewaarwording: tijdens de mailwisseling had de Amerikaanse soldaat die begraven zou gaan worden nog geen weet van zijn overlijden. Hij moest nog worden doodgeschoten of op een bermbom stappen. Ik zie inderdaad over het terrein twee lijkwagens rijden, er staan militairen klaar om de gesneuvelde de laatste eer te bewijzen. Overigens bestaat de nationale militaire begraafplaats sinds de Burgeroorlog. *General Lee* had ooit zijn huis boven op deze heuvel, uitkijkend over de Potomac. Op Arlington werken zo'n 150 man die ervoor zorgen dat alles ordelijk verloopt; elke Amerikaanse militair heeft het recht om hier begraven te worden, maar niet iedereen maakt daar gebruik van. Er zijn genoeg soldaten die *back home* worden begraven of rusten in de aarde waar ze zijn gevallen (denk bijvoorbeeld aan Margraten). Zoals bekend ligt president John F. Kennedy er (met naast hem Jacky Kennedy, die zelf overigens weer naast de door haar zelf aangestoken eeuwige vlam ligt). In de

directe nabijheid van het presidentiële paar liggen de broers Robert en Edward Kennedy, en niet ver daarvandaan Robert McNamara. Ook president William Taft heeft er een graf, op zijn monument staat dat hij naast president ook opperrechter is geweest. Twee derde van de trias politica op een grafsteen gebeiteld, waar kom je dat tegen? Wanneer je dwaalt over Arlington kom je langs de graven van belangrijke beleidsbepalers uit de Verenigde Staten en besef je maar weer eens dat de Amerikanen het veel grootschaliger en meer *history based* hebben aangepakt dan wij in Nederland. Bij ons worden de Oranjes bijgezet in een grafkelder in Delft, de Amerikanen hebben een gigantisch terrein ter beschikking. Blijkbaar gaan de beleidsmakers op het Pentagon ervan uit dat er nog vele Amerikanen zullen sneuvelen in oorlogen die nog niet eens zijn begonnen.

Naast deze plekken in federaal Washington die aan bod komen bij het examenonderwerp bezocht ik ook Boston, Philadelphia en New York. Met alle kennis opgedaan tijdens deze korte week, weet ik zeker dat de leerlingen aan mijn lippen zullen hangen wanneer ik hen vertel over de plaatsen die in hun geschiedenisboekjes staan beschreven. Ik ben een ervaring rijker, maar de leerlingen op deze wijze ook. Ik zal ze leren... ■

Ben Vriesema is
redacteur van Kleio.

Links: Een hek bij
het Witte Huis. Aan-
bellen kon, maar
er deed niemand
open.

Onder: Arlington
National Cemetery,
hier liggen gesneu-
velde militairen en
hoogwaardigheids-
bekleders.

Wilt u toestemming krijgen van uw directie om historische plaatsen onder schooltijd te bezoeken?

- 1 Vraag of een gedeelte van het voor gereserveerde nascholingsbudget beschikbaar is voor een dergelijke reis.
- 2 Plan de reis in een toetsperiode (of anderszins 'lesluwe' periode).
- 3 Stel de directie voor om de reis te beschouwen als officiële nascholing (dit in verband met de verplichting daartoe).
- 4 Lukt dit alles niet: laat de directie dit artikel lezen en maak hen duidelijk welke meerwaarde een dergelijke reis heeft voor uw functioneren en de inhoud van uw lessen en probeer het dan nog een keer. 'There is no finish line', zei Donald Trump.

